

رشد ۶۱ درصدی مقالات پنج ناشر برتر دنیا

نeda آژیری مترجم

در یک دهه گذشته انتشار مقالات علمی در دنیا روند رو به رشدی پیدا کرده و به گفته محققان، این امر کیفیت مقالات را تحت تأثیر قرار داده است، به طوری که باعث شده نویسندگان و محققان به جای این

که بیشتر بر کیفیت آن تمرکز کنند، کمیت مقالات را مدنظر قرار دهند. برخی نتایج به دست آمده از بررسی کل مقالات منتشر شده از سوی ناشران حکایت از رشد سالانه بیش از ۵٫۶ درصدی این مقالات دارد.

رشد ۲ برابری انتشار مقالات دانشگاهی از ۲۰۱۰ تاکنون

انتشار مقالات علمی مدت هاست که به یکی از فعالیت های پولساز دنیا تبدیل شده است، به طوری که بسیاری از ناشران بزرگ حاشیه سود خود را بین ۳۰ تا ۴۰ درصد گزارش کرده اند. در این مدل تجاری، مقالاتی که از سوی دانشگاهیان نوشته شده و مورد ارزیابی قرار گرفته اند، چشم انتظار پرداخت هزینه باقی می ماند و این در حالی است که دانشگاه ها و مؤسسات پژوهشی برای دسترسی به این مقالات، از طریق اشتراک هایی که سالانه میلیون ها دلار برای آن ها هزینه در پی دارد، مبلغ مقاله را پرداخت می کنند. با وجود این، در یک دهه گذشته، سرمایه گذاران متعددی شده اند پژوهش هایی که آن ها هزینه انتشارشان را پرداخت کرده اند، باید برای استفاده عموم آزاد باشد. اما گروهی از ناشران، یک مدل

تجاری جدید را برای فعال کردن دسترسی آزاد اتخاذ کرده اند که شامل اخذ هزینه پردازش مقاله از هزار دلار تا ۱۰ هزار دلار به ازای هر مقاله می شود که از سوی دانشمندیان پرداخت می شود که در حال ارائه پژوهش هایند تا بتوانند هزینه های انتشار مقالات را پوشش دهند. هر دو مدل تجاری به خوبی پیش می روند؛ به گونه ای که تعداد مقالات دانشگاهی که سالانه منتشر می شوند از سال ۲۰۱۰ تاکنون حدوداً دو برابر شده اند. محققان دانشگاه اکستر» در تحقیق جدیدی که در مجله «مطالعات علمی کمی» منتشر کرده اند، به دنبال شناسایی علت رشد بالای مقالات بوده اند تا در صورت امکان مشخص کنند که آیا درکنار افزایش کمیت مقالات علمی، کیفیت آن ها نیز رشد کرده است یا خیر؟

کاهش ۹۲ روزه زمان بررسی مقالات در مجلات با دسترسی آزاد

مدیریت موضوعات خاص به جای اینکه برعهده هیئت تحریریه دائمی مجله باشد، معمولاً برعهده سردبیر میماند است. این سردبیران موقت، در فعالیت های شبکه ای خود از سایر دانشمندان بررسی این قبیل موضوعات را درخواست می کنند. به گفته محققان این مقاله، بین سال های ۲۰۱۶ و ۲۰۲۲، تعداد مقالات با موضوعات خاص تولید شده توسط سه ناشر بزرگ انتفاعی و با دسترسی آزاد رشد پیدا کرده است. تعداد مقالات عادی با موضوعات خاصی که از سوی این کمپانی های منتشرکننده مقالات جدید به چاپ می رسند، چهاربرابر افزایش یافته است. این افزایش در مقالات

از سوی SNSF پرداخت شده، به این مقالات با موضوعات خاص اختصاص می یابد. طبق این گزارش، بنیاد گیتس از ژانویه ۲۰۲۵، قرار است پرداخت تمام هزینه های انتشار مقالات با دسترسی آزاد را متوقف کند. در این بین، محققانی که برای این امر بودجه دریافت کرده اند، باید در عوض از خدمات نسخه پیش از انتشار مقالات با دسترسی آزاد برای به اشتراک گذاری آثار خود استفاده کنند. با افزایش هزینه ها برای محققان به منظور قرار گرفتن آثار و مقالات آن ها در جمع مجلات با دسترسی آزاد، ممکن است تعداد مقالات منتشر شده در این مجلات نیز محدود شود. تا زمانی که سرمایه گذاران بیشتری به این طرح پیوندند، موج مقالات جدید نیز همچنان روند افزایشی خواهند داشت.

تلاش ناشران برای جلوگیری از کاهش کیفیت مقالات

همچنین محققان دریافته اند در سید مجلات دو ناشر MDPI و Hindawi، مقالات با موضوعات خاص کمترین میزان رشدگی در خواست ها را به خود اختصاص داده اند. نگرانی ای که در این بین وجود دارد، این است که مقالات با کیفیت پایین تر نیز می توانند در بین این موضوعات خاص قرار گیرند. در ماه می امسال، انتشارات ویلی و هیل Hindawi را در سال ۲۰۲۱ خریداری کرده بود. اعلام کرد پس از آنکه بیش از ۱۱ هزار و ۳۰۰ مقاله از این ناشر - که بخش اعظمی از آن ها با موضوعات خاص منتشر شده بودند - سلب اعتبار شدند، قرار است ۱۹ مجله متعلق به انتشارات Hindawi را تعطیل کند. ناشران به خودی خود هرگونه پیشنهادهی را که به معنای کاهش کیفیت مقالات باشد، رد می کنند. در این میان، ویلی بر تعهد خود روی یکپارچگی پژوهش های اعمال شده در مقالات منتشر شده تأکید کرده است. MDPI نیز کوتاه تر شدن زمان رفت و برگشت مقالات منتشر شده را به تعداد بیشتر کارکنان و ابزارهای جدید به منظور بهبود کارایی نسبت داده است. سخنگوی انتشارات Frontiers نیز اظهار داشته زمان رفت و برگشت مقالات از سوی داوران رانمی توان به عنوان عامل ساده ای برای یکپارچگی با کیفیت پژوهش ها در نظر گرفت. هم انتشارات MDPI و هم Frontiers بر این نکته تأکید دارند که مقالات با موضوعات خاص مانند مقالات عادی مشمول فرآیند بررسی های داور می شوند. در واقع نکات مثبتی پیرامون مقالات با موضوعات خاص مطرح می شود. این گروه از مقالات راه ارزشمندی برای دانشمندان به منظور جمع آوری اطلاعات از جوامع پژوهشی مختلف به شمار می روند. برخی نهاد های تأمین مالی تلاش می کنند از میزان انتشار علم در چنین مجلاتی جلوگیری کنند. بنیاد ملی علم سوئیس (SNSF) در فوری به امسال، پرداخت هزینه پردازش مقالات منتشر شده با موضوعات خاص را متوقف کرد. پیش از این، رئیس شورای ملی پژوهش SNSF اعلام کرده بود بین ۸۰ تا ۹۰ درصد از هزینه های انتشار مقالات بین سال های ۲۰۱۸ و ۲۰۲۳ که با رقمی حدود ۱۰ میلیون و ۶۰۰ هزار دلار

سالی است وارد بازار نشر شده اند، از طریق هزینه های انتشاراتی که از سوی نویسندگان پرداخت می شود، رونق زیادی پیدا کرده اند. محققان در این مطالعه دریافته اند مابقی این افزایش به واسطه دسترسی آزاد و انتفاعی ناشران جدیدتری از قبیل Frontiers، Hindawi و MDPI حاصل شده است. تعداد مقالات منتشر شده توسط این شرکت ها در یک دهه گذشته حدود ۴۰ درصد بیشتر از ناشران سنتی بوده است، به گونه ای که آن ها تا سال ۲۰۲۲، انتشار یک سوم مقالات را برعهده داشته اند. محققان، در خلال نگارش این مقاله به نتایجی هم دست یافته اند که نشان می دهد رشد مقالات بیش از هر دلیل دیگری، به دلیل مسائل خاصی اتفاق افتاده است؛ به طوری که گروه هایی از مقالات به طور همزمان منتشر شده و روی یک موضوع واحد خارج از برنامه زمان بندی مقالات عادی تمرکز دارند.

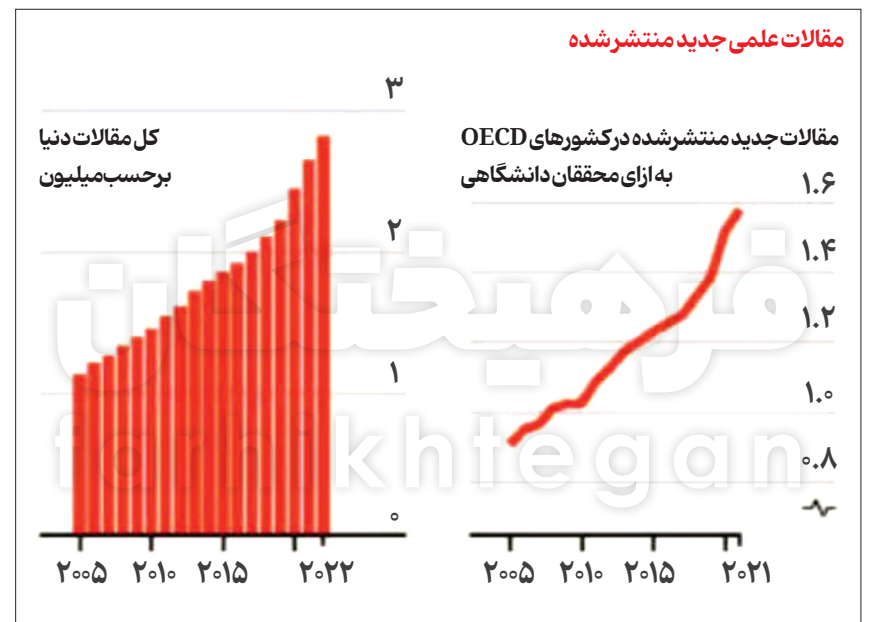
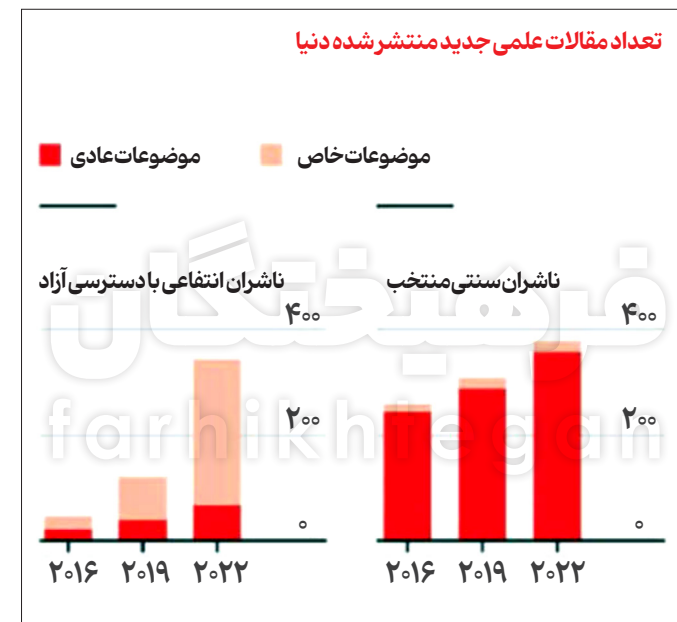
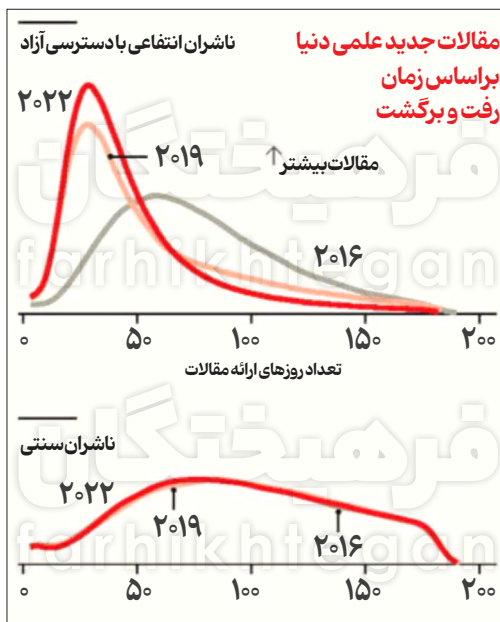
رشد ۶۱ درصدی مقالات پنج ناشر برتر دنیا

نویسندگان این مجله در مقاله ای تحت عنوان «فشار بر مقالات علمی»، داده های در دسترس عموم را از وب سایت های مجلاتی که از سوی ۱۰ ناشر بزرگ مدیریت می شوند، مورد تجزیه و تحلیل قرار داده اند. طبق این مقاله، مجموعه داده های این ۱۰ ناشر نشان می دهد تمام سود عملیاتی آن ها از سال ۲۰۱۳ باعث افزایش خروجی مقالات شده است. اما نویسندگان این مقاله دریافتند این افزایش، بسته به مدل تجاری ناشران مقالات و به روش های مختلف ممکن است ایجاد شده باشد. از سال ۲۰۱۳ تقریباً نیمی از مقالات جدید علمی تولید شده در دنیا متعلق به ناشران

انتشار یک سوم مقالات از سوی ناشران جدید

محققان عوامل مختلفی را برای این رشد عنوان کرده اند که از آن جمله می توان به دسترسی بیشتر به مقالات علمی در کشورهای جنوب جهانی اشاره کرد. با وجود این، به نظر می رسد که عوامل خاصی غالبند و در میان آنها، در درجه اول شیوه های ویرایشی جدید مطرح است. با تفکیک تعداد سالانه مقالات براساس ناشر، محققان عنوان کرده اند که این افزایش شدید اساساً به دلیل تعداد اندکی از ناشران مانند MDPI و Frontiers است که حجم مقالات خود را به شدت بالا برده اند که به نظر می رسد به وضوح، روند متفاوتی را نسبت به سایر ناشران در پیش گرفته اند. با محاسبه میانگین سالانه تعداد مقالات منتشر شده در هر مجله، محققان معتقدند رشد ناشران سنتی عمدتاً به دلیل گسترش تعداد مجلات در فهرست آنها اتفاق می افتد در حالی که رشد این دو ناشر ما حاصل افزایش انفجاری تعداد مقالات آنها در هر مجله است. این دو ناشر که چند

سالی است وارد بازار نشر شده اند، از طریق هزینه های انتشاراتی که از سوی نویسندگان پرداخت می شود، رونق زیادی پیدا کرده اند. محققان در این مطالعه دریافته اند مابقی این افزایش به واسطه دسترسی آزاد و انتفاعی ناشران جدیدتری از قبیل Frontiers، Hindawi و MDPI حاصل شده است. تعداد مقالات منتشر شده توسط این شرکت ها در یک دهه گذشته حدود ۴۰ درصد بیشتر از ناشران سنتی بوده است، به گونه ای که آن ها تا سال ۲۰۲۲، انتشار یک سوم مقالات را برعهده داشته اند. محققان، در خلال نگارش این مقاله به نتایجی هم دست یافته اند که نشان می دهد رشد مقالات بیش از هر دلیل دیگری، به دلیل مسائل خاصی اتفاق افتاده است؛ به طوری که گروه هایی از مقالات به طور همزمان منتشر شده و روی یک موضوع واحد خارج از برنامه زمان بندی مقالات عادی تمرکز دارند.

دوره دستگیری از سال آینده به شغل تبدیل می شود

مسعود حبیبی در گفت و گو با مهر درباره شرایط دوره دستگیری تخصصی پزشکی اظهار کرد: «دوره دستگیری پس از مقطع پزشکی عمومی آغاز می شود و از نظر تحصیلی یکی از دشوارترین مقاطع به شمار می رود. در بسیاری از رشته های تخصصی، دستگیران در سال اول بین ۱۰ تا ۱۵ کتیک در ماه دارند و طی این مدت علاوه بر رسیدگی به بیماران، باید مطالعه کافی داشته و برای آزمون های ارتقای سالانه نیز آماده شوند. در عین حال، بسیاری از دستگیران در این مقطع زندگی متاهلی را آغاز کرده و با نیازهای یک زندگی مستقل مواجه می شوند.» وی با اشاره به ناکافی بودن حقوق زبندت ها افزود: «حقوق دستگیری حتی کفاف حداقل های زندگی این افراد را نمی دهد. با این حال، اخیراً اقداماتی برای اصلاح حقوق دستگیران انجام شده است. در حال حاضر حقوق یک دستیار تخصصی متأهل به ۲۵ میلیون تومان در ماه افزایش یافته است.» حبیبی در خصوص تبدیل دوره دستگیری به شغل رسمی توضیح داد: «یکی از خواسته های اصلی پزشکان جوان و دستیاران، در نظر گرفتن این مقطع به عنوان یک شغل رسمی است. به این معنا که حقوق و مزایای شغلی از جمله بیمه و احتساب در سوابق شغلی، برای دستیاران لحاظ شود.»

پذیرش ۳۲۰ دانشجو در پژوهشگاه های کشور در سال ۱۴۰۳

سی و دومین نشست مجمع پژوهشگاه های ملی کشور با حضور پیمان صالحی، معاون پژوهشی وزارت علوم به میزبانی پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی برگزار شد. پیمان صالحی، معاون پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز در این نشست از پژوهشگاه ها خواست گزارشی از توانمندی های خود برای ارائه به وزیر علوم بکنند و گفت پس از آماده شدن گزارش های اعضای مجمع، جلسه ای با حضور مقام عالی وزارت به منظور ارائه گزارش پژوهشگاه ها در دستور کار قرار خواهد گرفت. وی در خصوص بودجه پژوهشگاه ها نیز به این نکته اشاره کرد که افزایش بودجه دقیق و کامل و صرفاً برای ارائه گزارش اثربخشی پیگیری شود و هر گونه درخواستی توأم با گزارش کارشناسی باشد. معاون پژوهشی وزیر علوم در خصوص پذیرش دانشجو توسط پژوهشگاه ها، بابیان اینکه امسال ۳۲۰ دانشجو در پژوهشگاه ها پذیرش شدند، تصریح کرد: «پژوهشگاه های کشور درخواست اخذ دانشجو در هر مقطعی را دارند باید نخست از طریق سامانه «نان» عنوان پروژه را اعلام کنند تا در دفتر ثبت شود.» وی ادامه داد: «نمایشگاه امسال بسیار مفصل است، لذا با توجه به حضور مقامات عالی رتبه در روز اول افتتاح، پژوهشگاه ها امسال با نهایت توان و ظرفیت ظاهر شوند و دستاوردهای خود را معرفی کنند.»

دانشجویان علوم پزشکی صاحب «دانشورده دانشجویی» می شوند

مدیرکل امور دانشجویان وزارت بهداشت از برنامه معاونت فرهنگی و دانشجویی این وزارتخانه برای راه اندازی دانشورده دانشجویی خبر داد و گفت: «تلاش می کنیم این دانشورده تا پایان سال راه اندازی شود.» عبدالرضا دریانی در گفت و گو با ایسنا ضمن بیان این مطلب در خصوص جزئیات راه اندازی دانشورده دانشجویان علوم پزشکی اظهار کرد: «یکی از اقدامات مهمی که قرار است در معاونت فرهنگی و دانشجویی وزارت بهداشت انجام شود راه اندازی دانشورده دانشجویی است. بر این اساس دانشجو علاوه بر فعالیت های آموزشی و تحصیلی خود، می تواند میزان فعالیت های خود در سایر حوزه های پژوهشی، فرهنگی، هنری، شرکت های دانش بنیاد را مشاهده کند.» وی در ادامه تصریح کرد: «با راه اندازی دانشورده دانشجویی می توانیم دانشجویانی که در حوزه های غیر آموزشی فعالیت دارند را مورد تشویق قرار دهیم. ضمن اینکه دانشورده دانشورده کمک خواهد کرد برنامه ریزی بهتری در حوزه دانشجویی و فرهنگی داشته باشیم.» مدیرکل امور دانشجویان وزارت بهداشت خاطرنشان کرد: «راه اندازی دانشورده دانشجویی یکی از ایده ها در جمع بندی های جلسات شورای دانشجویی است که در وزارت بهداشت تشکیل می شود. تلاش می کنیم این دانشورده تا پایان سال جاری عملیاتی شود.»